

MEMO

Aan: Friese raadsleden

Van: Kring Friese Griffiers – Gert Jan Fokkema en Coco Hoving.

Datum: versie d.d. 12 oktober 2022

Onderwerp: Wet Gemeenschappelijke Regelingen wijzigt -
Hoe wil de raad sturen

Inleiding

De WGR is per 01-07-2022 gewijzigd. Een aantal wijzigingen is per direct van kracht geworden en voor andere is er een periode van 2 jaar om deze wijzigingen te implementeren. Dit memo voorziet erin om de kernpunten van de wijzigingen toe te lichten en het proces dat tot standpuntbepaling en besluitvorming moet leiden.

Kern van de wijzigingen

De wetswijzigingen beogen de gemeenteraden meer mogelijkheden te geven om invloed uit te oefenen op de samenwerkingsverbanden. In ons geval zal dat met name gelden voor de gemeenschappelijke regelingen in de vorm van een openbaar lichaam: de Veiligheidsregio Fryslân, de FUMO, Hus en Hiem en de Marrekrite. Voor de bedrijfsvoeringsregeling GR SW Fryslân en de diverse centrumregelingen, inclusief Sociaal Domein Friesland, zijn de wetswijzigingen minder relevant. Daarnaast zijn er meerdere kleinere samenwerkingsverbanden o.g.v. de WGR. De ervaring die wordt opgedaan met dit traject, kan ook gebruikt worden voor die GR-en. Het gaat erom hoe je als gemeenteraad betrokken wilt zijn bij een GR en hoe je daarop wilt sturen. We kwalificeren daarom deze wetswijziging als een governance vraagstuk. Met andere woorden: *Hoe wil de raad sturen*.

Drie, belangrijke wijzigingen van de WGR zijn:

1. Gemeenschappelijke adviescommissie

Er **kan** een gemeenschappelijke adviescommissie ingesteld worden met daarin leden van de gemeenteraden van deelnemende gemeenten. In de regeling moeten de taken en bevoegdheden van de commissie geregeld worden. De commissie kan het Algemeen Bestuur adviseren of de besluitvorming door gemeenteraden over zaken die de gemeenschappelijke regeling betreffen voorbereiden. Als de gemeenteraden om een dergelijke commissie verzoeken moet deze ingesteld worden door het Algemeen Bestuur van de regeling.

2. Zienswijzen

Het aantal besluiten waarover de gemeenteraden een zienswijze gevraagd moet worden **kan** worden uitgebreid. In de regeling moeten de nieuwe onderwerpen, naast de bestaande (begroting, jaarrekening bijvoorbeeld) waarover een zienswijze gevraagd, worden vastgelegd. Het is verplicht hierover nieuwe afspraken te maken. Zelfs als er geen uitbreiding van het aantal besluiten plaatsvindt, moet dat in de

regeling worden opgenomen. Verder moet het Dagelijks Bestuur voortaan voorafgaand aan het nemen van het besluit waarop een zienswijze is gegeven, gemeenteraden schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte brengen van het oordeel over de ingediende zienswijze.

3. Treffen van een regeling

Gemeenteraden moeten toestemming geven voor het treffen van een regeling maar de weigeringsgronden zijn nu zeer beperkt. Dat gaat veranderen.

Gemeenteraden moeten voortaan een zienswijze kunnen geven op het treffen van een nieuwe regeling. Als er met die zienswijze naar het oordeel van de raad te weinig is gedaan, mag toestemming geweigerd worden. En onder het 'treffen van regeling' wordt ook het wijzigen van een bestaande regeling verstaan.

Andere wijzigingen zijn:

4. Er moeten afspraken gemaakt worden over de volgende punten en die dienen in de regelingen opgenomen te worden:

- de onderwerpen waarover burgers eventueel mogen inspreken.
- de evaluatie van de regeling. Er mag ook worden afgesproken om niet te evalueren maar dat besluit moet dan expliciet worden genomen en worden vastgelegd.
- het uittreden uit de regeling. Die afspraken moeten in de regeling worden opgenomen. Nu kan nog volstaan worden met een bepaling dat het Algemeen Bestuur uittrederegels vaststelt.

5. Het recht van enquête van de gemeenteraden wordt uitgebreid naar gemeenschappelijke regelingen en de mogelijkheden van een onderzoek door de Rekenkamer worden verduidelijkt.

6. Er geldt voortaan een actieve informatieplicht voor het bestuur van de gemeenschappelijke regeling.

Voor de wijzigingen waarvoor de regelingen aangepast moet worden geldt dat dit binnen twee jaar moet plaatsvinden. Alle andere gaan per direct in.

Bij deze wijzigingen moeten alle gemeenteraden van de deelnemende gemeenten betrokken worden. Dat moet uitmonden in een gemeenschappelijke opvatting over welke wijzigingen van de regelingen doorgevoerd moeten worden.

Proces ten behoeve van een gemeenschappelijke opvatting en richtinggevende uitspraken

Vanuit de Kring van Friese griffiers is het initiatief genomen om in overleg met de besturen van de GR's, colleges en ambtelijke ondersteuning een proces te ontwerpen met het oog op de besluiten die de raden moeten nemen. Uitgangspunt hierbij is de leidraad dat de gemeenteraden vooraf richtinggevende uitspraken doen op grond waarvan de wijzigingsvoorstellen van de regelingen en de raadsvoorstellen opgesteld kunnen worden. Vooralsnog is gekozen voor de 2 verplichte GR-en in Friesland, daar nemen alle Friese gemeenten aan deel.

Dit proces bestaat uit een drietrapsraket.

1. Kennis en inzicht verwerven, een college voor raadsleden en andere betrokkenen door Rob de Greef; 17 november 2022. Zie uitwerking hierna in de bijlage.
2. Netwerkbijeenkomst in het kader van het gezamenlijke 'startprogramma' van de Friese raden; 26 november 2022. Korthedshalve verwijzen we naar dat programma in de bijlage.
3. Een derde bijeenkomst in januari 2023, datum nog te bepalen.
Het doel van deze bijeenkomst is dat raadsleden richtinggevende uitspraken doen over de te maken aanpassingen van de GR. Met deze uitspraken als leidraad worden de aanpassingen vanuit de ondersteunende dienst van de individuele GR-en voorbereid waarna de aangepaste GR regelingen per stuk terug komen in iedere raad om te worden vastgesteld.

In deze derde bijeenkomst zal mw. Irene Rozemeijer als gespreksleider optreden.

Hierbij zullen aanwezig zijn een vertegenwoordiging van:

- raadsleden van alle Friese raden;
- bestuurders GR VRF en FUMO en gemeenten;
- ambtelijke ondersteuning

Randvoorwaarde

Om raadsleden in staat te stellen in de hiervoor genoemde 3^e bijeenkomst richtinggevende uitspraken te doen waarvan hij/zij weet dat er draagvlak is bij de eigen raad, is een tussenstap noodzakelijk. In deze tussenstap wordt een 'Startnotitie' waarin de kernvragen en keuzeruimte staan verwoord aan de raden aangeboden. Deze startnotitie kan in de eigen raad worden geagendeerd en besproken. Op basis van deze bespreking kunnen de afgevaardigden gevoed worden door hun eigen raad. Het is aan de eigen raad of men 1 of meer raadsleden afvaardigt evenals het een eigen keuze is of men met 1 standpunt of meerdere standpunten c.q. aandachtspunten, accenten, wensen, bedenkingen komt.

Vervolg

- De wijzigingsvoorstellen van de Regelingen worden op de reguliere wijze ambtelijk voorbereid en met een raadsvoorstel aan de gemeenteraad aangeboden ter besluitvorming.
- Exacte planning: **komt nog van de VRF en Fumo**
- Naast de VRF en Fumo zijn er meer GR's in Friesland met wisselende deelname vanuit de Friese gemeenten. Het idee is dat als dit traject is doorlopen de raadsleden goed voorbereid zijn en in staat zijn om ook voor de 'kleinere' Regelingen richtinggevende uitspraken te doen. De aanpassing van de kleinere regelingen worden niet vanuit de kring van Griffiers begeleid, maar zal lokaal door de eigen griffies en dienst moeten worden opgepakt. Gelet op de eerdere vingeroefening met Fumo en VRF zou dat echter geen probleem moeten opleveren.

BIJLAGE

Uitwerking eerste bijeenkomst Wijziging Wet Gemeenschappelijke regelingen

Tijdstip: 17 november 2022 – 19.00 – 22.00 uur

Locatie: Studio Z; Zaailand 106, 8911 BN Leeuwarden

Met de auto parkeren in: [Parkeergarage Zaailand - Parkeergarages Leeuwarden](#)

Met het OV: 500 meter lopen via de Willemskade

Doel:

Kennis en inzicht verwerven met betrekking tot de wetswijziging van de WGR.

- Wat zijn de wijzigingen
 - Dwingend en direct
 - Open en keuzeruimte
- Waarover moeten de raden zich uitspreken –
 - Focus aanbrengen zodat er een heldere vraag voorligt
 - Welke keuzeruimte is er
 - welke scenario's zijn te onderkennen, kan het ook anders?
 - Welke argumenten zijn relevant
 - Welke redeneerlijnen zijn mogelijk

Doelgroep

- Raadsleden primair –
- Bestuurders van GR –
- Ambtenaren van gemeenten en GR

Gespreksleider voor een avond

Irene Rozemeijer – directeur Bibliotheek zuidoost Friesland (voormalig directiesecretaris VRF en voormalig griffier van Kollumerland en Weststellingwerf)

Docent

Rob de Greef – senior adviseur <https://proofadviseurs.nl/> en docent VU. Zijn deskundigheid richt zich op governance en bestuurlijk organisatie- en samenwerkingsrecht. Zowel gemeenschappelijke regelingen, verbonden partijen, privaatrechtelijke, publiek-private als de meer informele samenwerking.

Vorm en verloop

- 19:00 uur: Inloop met koffie
- 19:15 uur: Welkom door Irene Rozemeijer
- 19:30 uur: College door Rob de Greef

- Veel ruimte voor interactie
- 20:30 uur: Pauze
- 21:00 uur: Rondetafelgesprek o.l.v. Irene Rozemeijer met:
 - Rob de Greef
 - Directie VRF
 - Directie FumoOver de consequenties van de wetswijzigingen voor de GR-en (VRF en Fumo)

Technische faciliteiten en inrichting

De bijeenkomst wordt opgenomen en gestreamd.

De inrichting van de zaal / studio :

- Podium voor het college van Rob de Greef
- Ronde tafel voor het gesprek
- Losse, informele opstelling van de stoelen (mede afhankelijk van het aantal gasten) in groepjes met een tafeltje
- Banners van VRF en Fumo

Uitwerking tweede bijeenkomst Netwerken en Samenwerken.

Tijdstip: 26 november van 10:00 – 13:00 uur

Locatie: Hotel Notiz - Rengerslaan 8 - 8917 DD in Leeuwarden

Met de auto: parkeren op het parkeerterrein bij de NHL

Openbaar vervoer: buslijn 612 (lopend vanaf het NS station is ongeveer 2 km)

Programma

We trappen de Netwerkbijeenkomst op 26 november om 10.00 uur af met een inspirerende spreker: Geert Teisman, hoogleraar bestuurskunde aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam. Geert Teisman is een veelgevraagd spreker vanwege zijn kennis van en onderzoek naar succesvolle samenwerkingsverbanden. Op boeiende wijze is hij in staat om raadsleden mee te nemen in de voorwaarden voor succes, waarbij hij gebruik maakt van de nodige praktijkvoorbeelden. Uiteraard is er ruimte voor interactie en vragen van de deelnemers

Na deze inleiding (11.00) starten we met de markt (ontmoeting in carrousel) tussen raadsleden en vertegenwoordigers van de GR-en. Centraal staat de kennismaking met elkaar als raadsleden en met alle uitgenodigde partijen, waarbij de GR-en worden gevraagd zichzelf te presenteren en met de

aanwezige raadsleden te bespreken wanneer en op welke wijze ze bij voorkeur betrokken willen worden komende periode.

We gaan uit van gemengde groepen raadsleden (dus van verschillende gemeenten), die vooraf worden ingedeeld. De groepsgrootte is afhankelijk van het aantal aanmeldingen waarbij de griffiers een rol krijgen bij de begeleiding van de groepen samen met een inhoudelijk specialist dan wel een vertegenwoordiger van de GR.

We sluiten af met een netwerklunch die start rond 12.30 / 13.00.

Uitwerking derde bijeenkomst

Nader te bepalen

Mede afhankelijk van de planning GR-en

Startnotitie